Kaikenlaista sitä kerätäänkin

- Kokoelmani kertoo erilaisista keräilyalueista tavallisen harrastajan näkökulmasta. Pieni otos niistä mahdollisuuksista ja kohteista, joita voi löytää suhteellisen edullisestikin niin postimerkkikerhojen tilaisuuksista kuin yleisistä huutokaupoistakin. Näitä alueita voi syventää ja täydentää omien kiinnostustensa mukaisesti.
- Tässä on vuosien varrella hankkimiani, "mielenkiintoisia", kohteita. Toisia alueita olen laajentanut ja syventänyt tietämystäni, mutta joidenkin alueiden osalta en ole, syystä tai toisesta, laajentanut kokoelmaa.
- Käsittelen ja esitän aluksi kohdealueita ns. perinteisen filatelian alueelta. Postimerkit, kokokohteet ja postikortit, ja sitten lähden "harmaille alueille", eli esittelemään kohteita mitä erilaisimmista keräilyalueista.
- *Lähdeteoksena käytin vuonna 2015 julkaistua Postimerkkeilijän ABCkiriaa, sekä Colnect-sivustoa, joka on eräs keräilijöiden suosima sivusto Internetissä.*

	Aihealue	Sivu nro			Aihealue	Sivu nro
1a.	Sisältö	1		9.	Matkaliput	9
1b.	Maailman ykköset, filatelian alkua					
2.	Numerokuusilot, painoerän tiedot	2		10.	Rahat, sileitä seteleitä	10
3.	Postimerkkinäyttelyt, keräilijöiden kohtauspaikka	3		11.	Tulitikkuetiketit	11
4a.	USA:n Joulumerkkien alkutaivalta	4		12.	Partakoneenterät	12
4b.	USA ennakkoleimatut (Precancel) merkit					
5a.	Ilmalaivat, ilmaliikenteen aloittajat	5		13a.	Purukumien keräilykuvat	13
5b.	Ensilennot, uusi reitti maailmalle			13b.	Vanhat valokuvat	
6.	Ensipäiväkuoret, julkaisuajankohta	6		14.	Arvat	14
7.	Paikkakuntakortit, kyliltä maisemiin	7		15.	Asiakas- yms. kortit	15
8a.	Veromerkit	8		16.	Asiakirjoja menneiltä vuosilta	16
8b.	Rautatiemerkit					
	Yhteensä					16

Hyvinkäällä 15.2.2019
Tuomo Riekkinen
tuomo.riekkinen@pp.inet.fi

Maailman ykköset, filatelian alkua.

Maailman ykkösmerkkien keräily on eräs kokomaailmakeräilyn laji. Vähän kuin moottoriurheilun Formula F1-luokka. Maailman ensimmäinen postimerkki julkaistiin Englannissa 1840. Postimerkin keksijänä pidetään *Rowland Hilliä*. Keksintö ei ollut vain postimerkin näköinen liimoitettu (mutta ei vielä hammastettu) paperilappu vaan siihen liittyi myös ennakkomaksun idea ja postimaksujen yksinkertaistaminen. Siihen asti postimaksut olivat olleet monimutkaisia ja saaja oli maksanut ne suoraan postinkantajalle.

Maailman ensimmäinen postimerkki julkaistiin Englannissa 1840. Ns. Black Penny".

Sir Rowland Hill, "postimerkin isä" . 100 v. kuolemastaan Taivanin Kiinan merkissä 27.8.1979 .

Suomi No 1. 5 kop.

Suomi No 2. 10 kop.

Suomen ensimmäiset postimerkit, niin sanonut soikiomerkit, julkaistiin vuonna 1856.

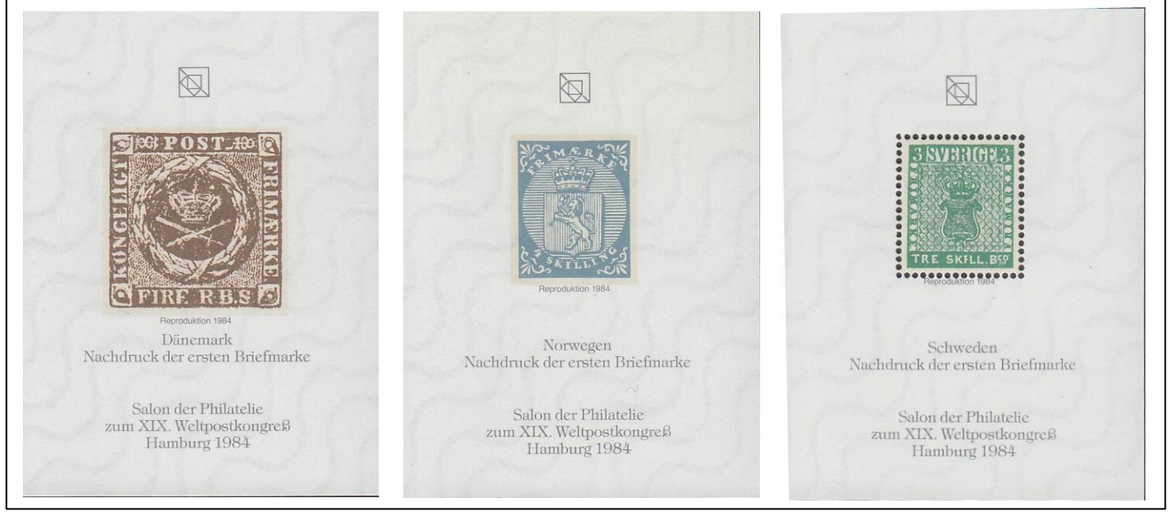

Tanska julkaistu vuonna 1851 *Norja julkaistu vuonna 1855* *Ruotsi julkaistu vuonna 1855*

Jotkut "Maailman ykköset" ovat hyvinkin arvokkaita ja monen keräilijän kukkarolle liiankin kalliita. Tätä tuskaa helpottaakseen on tehty lukuisia versioita ko. merkeistä Tässä näytepalat vuoden 1984 Hamburgin postimerkkinäyttelyssä julkaistuista muistoarkeista. (kaikkiaan julkaistiin 22 erilaista muistoarkkia.

Numerokuusilot, painoerän tiedot

Numerokuusiloiden keräilyssä ideana on kerätä kaikki kyseisen merkkijulkaisun tilauserät. Merkin käyttöajan pituus ratkaisee useasti sen kuinka paljon ko. merkkiä painetaan ja montako tilauserää on painotalosta tilattu. Yksittäisten merkkien tutkiminen on helpompaa kun painoerä on tiedossa.
Tilauserän numero on painettuna postimerkkiarkin reunalle ja arkista saa 2-4 numerokuusiloa. Tilausnumeroita on luetteloitu monissa eri julkaisuissa, postimerkkiluetteloissa, Suomen Postimerkkien käsikirjoissa ja esim. Yleismerkit 1930 käsikirjassa.

Yleismerkki, malli 1930 10 mk Saimaa merkin I-julkaisu oli väriltään vaaleanvioletti. LaPe no 156 I.
Tilauserä : 12 – 1929 – No 184

Yleismerkki, malli 1930 10 mk Saimaa merkin II-julkaisu oli väriltään punertavanlila. LaPe no 156 II.
Tilauserä : 9 – 1944 – No 523

Yleismerkki, malli 1930 10 mk Saimaa merkin II-julkaisun merkkiä käytettiin myös Zeppelin merkissä. LaPe no 161.
Tilauserä : 12 – 1929 – No 184

Eliel Saarisen suunnittelema postimerkkimalli otettiin käyttöön 1. lokakuuta 1917, siis muutamaa kuukautta ennen Suomen itsenäistymistä. Ne olivat ensimmäiset suomalaiset postimerkit sitten vuonna 1889 ilmestyneiden yleismerkkien, joiden käyttö kiellettiin postimanifestin myötä vuonna 1900. Saarismallin merkit olivat käytössä vuosina 1917 – 1929. Nimellisarvoltaan niitä oli 35 erilaista ja arvot vaihtelivat 5 p – 25 mk. Tilauseriä on yli 200. Tämä merkkimalli ja sen numerokuusilot ovat harrastajien piirissä laajasti kerätty ja tutkittu malli. Merkkimallista on tehty lukuisia lähdeteoksia.

9 – 1920 No 53
90/20 p punainen., yksi tilauserä

8 – 1929 No 162
1½ mk vihreä/lila., 16 tilauserää

10 – 1929 No 169
1 mk oranssi., 16 tilauserää

12 – 1928 No 146
3 mk sininen/musta, 7 tilauserää

8 – 1927 No 127
3 mk sininen/musta, 7 tilauserää

6 – 1929 No 160
5 mk lila/musta, 11 tilauserää

Saman merkin eri tilauserien painatuksissa tehtiin useita muutoksia. Merkkejä löytyy ilman vesileimaa, hakaristi- ja postitorvivesileimaisina. Painotyön yhteydessä tehdyt ”virheet” aiheuttivat sen, että eri asennoissa olevia vesileimoja löytyy runsaasti. Myöskin hammastuksen erot tuovat oman lisänsä mallin keräilyyn. Hammasteet olivat A $14\frac{1}{4}$:14 ja satunnaisesti B $14\frac{1}{4}$:$14\frac{3}{4}$ (vaaka:pysty).

Postimerkkinäyttelyt

Postimerkkinäyttelyitä on monenlaisia, pienistä kerhonäyttelyistä aina kansallisiin ja kansainvälisiin asti. Nämä kiinnostavat filateliaan perehtyneitä keräilijöitä. On kuitenkin suuri joukko "kotikerääjiä", joita kymmenet ja sadat näyttelykehykset syvällisine pikkutarkkuuksineen ei jaksa houkuttaa vierailulle. Näyttelyiden rahoittamiseksi järjestävät tuottavat mitä erilaisempia julkaisuja varojen keräämiseksi.

Tällä sivulla on Kööpenhaminassa 1976 pidetyn HAFNIA 76 Oheistuotteita ja matkamuistoja..

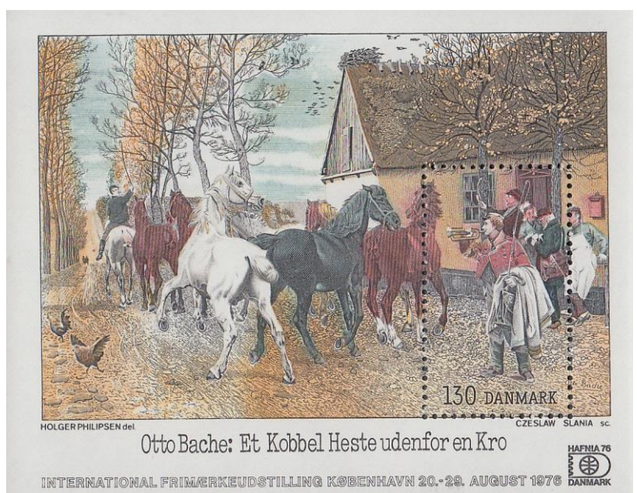

Muistoblokki kuului julkaisu-valikoimaan.. Sisäänpääsy näyttelyyn maksoi 13,70 kr.

Suomen Postimerkkinäyttelyiden merkkejä vuosilta 1928 – 1956..

1928

1931

1948

1955

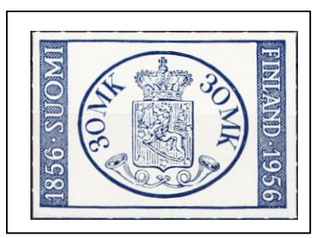

1956

Erityisesti rajalliset ja numeroidut kohteet ovat halutuimpia. Tässä toinen "matkamuistokortti", jota tehtiin 1000 kpl ja tämä on numero 338. Tekele tai ei, mutta ihan kiva muisto vierailusta.

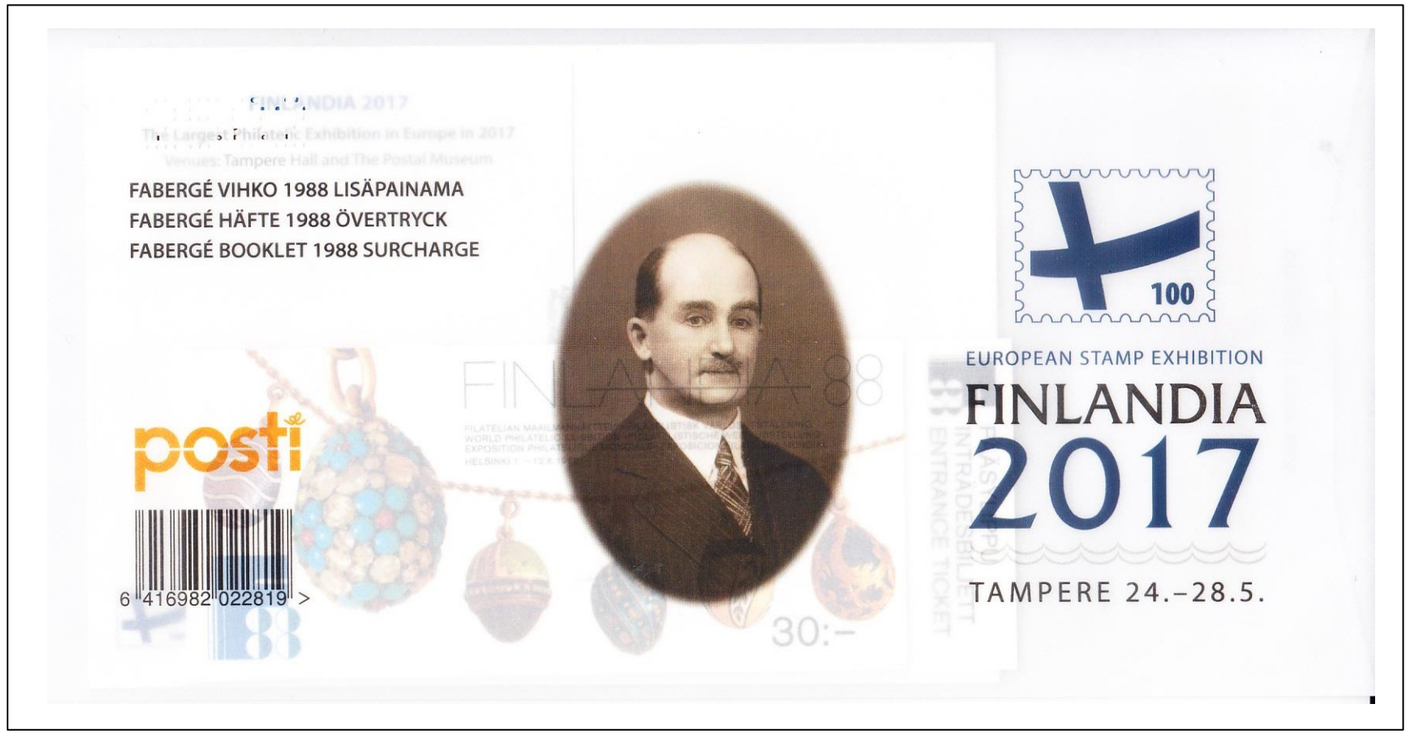

Suomen tuorein näyttelyjulkaisu. Pohjana vuoden 1988 Faberge vihko, johon tehtiin päällepainama.. Kierrätystä siis…

USA:n Joulumerkkien alkutaivalta

USA:han joulumerkkiajatus levisi Tanskasta USA:han muuttaneen Jacob Riisin saadessa kirjeen äidiltään. Kirjeessä oli tanskalainen joulumerkki. Hän selvitti äidiltään merkin tarkoitusta ja taustaa. Saamiensa vastausten perusteella Riis innostui asiasta, "kuinka vähällä saadaan paljon aikaiseksi". 6.7.1907 Riis kirjoitti artikkelin Outlook-lehteen. Joulumerkki-idea ei herättänyt sen suurempaa kiinnostusta, koska varsin moni ajatteli, ettei merkkimyynnistä kertyisi riittävästi varoja, suurta tuhoa aiheuttavan sairauden torjuntaan.

1909

1913

1917

1918

1919

Punaisen Ristin valtiosihteeri Emily Bissell toimi Delawaren Wilmingtonissa ja idea joulumerkistä kantautui hänelle. Hän esitteli ideaa Wilmingtonin päättäjille, eri yhdistysten edustajille, kouluissa ja kaikkialla, missä hän vain pääsi puhumaan. Sitkeys palkittiin ja Bisselin suunnittelema merkki tuli myyntiin Delawaren, Wilmingtonin postiin joulukuussa 1907. Punainen Risti julkaisi joulumerkkejä vuoteen 1910 asti. 1919 merkissä toivotettiin "Health and Happy New Year".

1928 Pursi laineilla

1927 "Poroajelu"

1929 Kellonsoittaja

1930 Joulupukki

1931 Rekiajelu

1932 Joululaulut

Joulupukki tuli merkkiin vuonna 1912 ja seuraavana vuonna merkki oli "normaaleiden" juhlamerkkien koossa. Vuodesta 1920 alkaen USA:n joulumerkkejä on ilmestynyt vuosittain. Merkkien suunnitteluun on aikojen kuluessa osallistunut lukuisa joukko taiteilijoita.

USA ennakkoleimatut (Precancel) merkit

Precancel on leima, joka on tehty merkkiin, ennen sen kiinnittämistä postilähetykseen. Tämä käytäntö alkoi pienessä mittakaavassa lähes heti ensimmäisten postimerkkien ilmestyessä. Tarve tuli suurien postituserien leimauksien yhteydessä. Oli paljon nopeampaa leimata koko arkki etukäteen kuin leimata 100 kirjekuorta erikseen. Keräilijöille tämä alue kokonaisuudessaan on haastava. The Precancel Stamp Societyn Phil Cayfordin arvion mukaan näitä on 1,5 – 2,0 miljoonaa erilaista! Tässä otos yhden merkkisarjan osalta.

USA:n osavaltio on Connecticut ja siellä käytettyjä merkkejä

Bridgeport
½ c Nathan Hale

Manchester
1 c B. Franklin

New Haven
4 c M. Washington

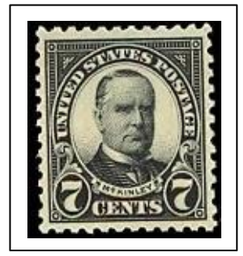

Danbury
7 c W. McKinley

Hartford
10 c James Monroe

1900-luvun alussa USA:n postilaitos uusi precancel malleja. Jatkossa kahden poikittaisen viivan välissä oli kaupungin- ja osavaltion nimi.

Naugatuck
20 c Golden Gate

New Britain
1 $ Lincoln-Memorial

Edelleen samaa sarjaa. Hyvä siirtymä, "precancel" on ylösalaisin. Chicago/Illinois 1 c:n Benjamin Franklin.

Taunton
25 c Niagara Falls

Attleboro
14 c Hollow Horn Bear

Worcester
15 c Vapaudenpatsas

Ledminster
30 c Biisoni

USA:n osavaltio Massachusetts ja siellä käytettyjä merkkejä

Ilmalaivat, ilmaliikenteen aloittajat

Ilmalaiva on ilmaa kevyempi ohjattavissa oleva ilma-alus. Siinä on yksi tai useampi ilmaa kevyemmällä kaasulla, kuten heliumilla tai vedyllä, täytetty säiliö. Kuumailmapalloista ilmalaivan erottaa ohjattavuus. Ilmapallon liikettä voidaan ohjata pääasiassa vain korkeussuunnassa. Ilmalaivoja kehitettiin voimakkaasti varsinkin Saksassa vuosina 1900–1936. Zeppeliinit olivat tilastollisesti ottaen hyvin turvallisia, Ilmalaivoista luovuttiin muutaman hyvin tuhoisan onnettomuuden vuoksi ja koska lentokoneet kehittyivät luotettaviksi kulkuvälineiksi.

Ilmalaivoilla oli säännölliset reitti Saksasta jopa Atlantin yli Brasiliaan ja Argentiinaan asti. , ilmalaiva Graf Zeppelin lensi 1,6 miljoonaa kilometriä yhdenkään matkustajan vammautumatta

← FACSIMILE USA:n Zeppelin sarjan 1. merkki.

Ilmalaiva Hindenburg Atlantin yllä. Merkit julkaistu 16.3.1936.

Zeppelin vieraili Helsingissä 24. 9. 1930.

Graf Zeppelin L.Z. 127 maapallon yllä.

Zeppelinin 50 v. juhla. Ns. "silk "silk cachet" muistokuori julkaistiin Saksassa 4.9.1979. Ilmalaivan alaosassa on kori eli gondoli, jossa on tilat miehistölle ja matkustajille.

Ensilennot, uusi reitti maailmalle

Kun lehtoyhtiö aloittaa liikennöinnin johonkin uuteen kohteeseen, niin siitä julkaistaan filateelinen kohde. Kuoren etupuolella on yleensä lentopostimerkki tai vastaava. Etupuolta koristavat erilaiset, uutta reittiä, mainostava kuva tai tekstiä. Kuoren taustapuolelta pitäisi löytyä kohdepaikkakunnan tuloleima ja joskus sieltä löytyy myös paluulennon saapumista osoittava leima.

1.10.1947 tehtiin helikopterilla ensilento Los Angelesin alueella. Lähtöleima: "North Hollywood 9 AM. Tuloleima: "Los Angeles 12 M". Siis kolmen tunnin pöristelyä taivaalla. Kuori on 5 c ehiö.

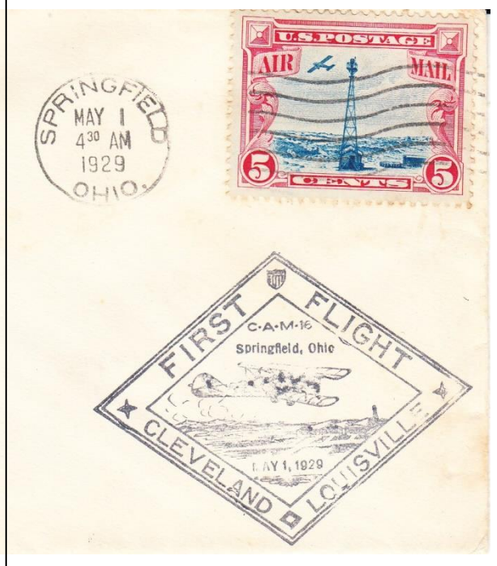

Paikallislento USA:ssa..

Helsinki 25.4.51, takana: Tokio Japan 28.4.51 ja Helsinki 20.6.51

Ensipäiväkuoret, julkaisuajankohta

Ensipäiväkuorilla kerrotaan ja juhlistetaan "jotakin". Painettua postimerkkiä varten suunnitellaan kirjekuori, jossa tila antaa puitteet lisätä ja täydentää pienen merkin "tarinaa". Tämä antaa keräilijöille lähes rajattomat mahdollisuudet rakentaa kokoelmaansa. Ensipäivä on ensimmäinen päivä kun jokin merkki julkaistaan. Tätä "juhlistaakseen" eri maiden postilaitokset ja yksityiset toimijat julkaisevat kokokohteita. Siis kirjekuoria, joilla on kyseinen merkki ja ensimmäisen käyttöpäivän leima. Kirjekuoriin on painettuna aiheeseen liittyvää kuviointia ja joskus kyseiset kohteet ovat erittäin kauniita kokonaisuuksia.

Japanissa, noin tuhat kilometriä Tokiosta etelään sijaitsee Ogasawaran kansallispuisto. V. 1972 perustetun puiston pinta-ala on 66 m2.. Merkeissä Chichi-Jima- rannikko ja Minamijima- koralliriutta. Vuonna 2011 kansallispuisto lisättiin UNESCO:n maailmanperintölistalle.. Leima: SENDAI 26.6.1973.

Tämän ensipäiväkuoren aiheena on Intian Mount Everest vuoren valloitus. Retkikunta pystytti maan lipun vuoren huipulle 20.5.1965.. Merkki Mi.no. 389 ja ensipäivän leima on 15.8.1965.

"Harmittava" kohde. Kuorella Punaisen Ristin merkkejä kahdesta eri julkaisusta. Keskimmäinen merkki ilmestyi 1.1.1933. Kaksi vaakamerkkiä ilmestyivät ko. leiman päivänä 20.1.1934. Kirje on lähetetty Kokkolasta ja tullut Sveitsiin 25.1.34.

USA julkaisi Suomen 50 v. kunniaksi postimerkin 6.10.1967. Merkki esiintyy monenlaisella ensipäiväkuorella. Tässä Mannerheim on koristamassa kuorta.

Paikkakuntakortit, kyliltä maisemiin

Paikkakuntakortteja alettiin valmistaa 1800-luvun loppupuolella. Luultavasti ensimmäinen oli Berliinin nähtävyyksiä esittelevä kortti, joka painettiin 1868. Suomen kaupungeista tehtiin ensimmäisiä värillisiä kuvapostikortteja Saksassa 1890-luvulla. Kaupunkikortit ovat suosittuja keräilykohteita, kun oma kotipaikka ja sen kehitys kiinnostaa ihmisiä. Kokoelmaa tulisi säilyttää suojattuna kansiossa tai laatikoissa, että kortit säilyisivät siisteinä. Korttien arvo riippuu niiden kunnosta, eikä huonokuntoisia kortteja pitäisi ottaa kokoelmaan kuin poikkeustapauksissa.

Rautatiepaikkakuntien yleisin lienee sen aseman seutua esittelevä kortti. Näillä korteilla on laaja keräilijäkunta ja hyväkuntoiset vanhat kortit ovat arvokkaita.

Hyvinkään rautatieaseman kortissa juna lienee saapunut Helsingistä ja olevan pohjoiseen menossa. 1900 –luvun alun vaate-muoti on myös hyvin esillä.

Kortti on postitettu Helsingissä 26.10.1903 ja saapunut Kuopioon 27.10.1903.

Junakortti Helsingin Linnunlaulusta.

Tuolloin ei taidettu puhua vielä mitään neljännen raiteen rakentamisesta. Yksi pohjoiseen, yksi etelään riitti vallan hyvin.. Kortti kirjoitettu 18.4.1904 ja tekstistä päätellen Rva Amanda Lindkvist sai kortin perille tuotuna.

Paikkakuntakorteissa suosittuja aiheita ovat ilmakuvat tai esim. alueen korkeimmista rakennuksista yms. otetut kuvat.

Kerätyimpiä näistä ovat ns. Karhumäkikuvat. Ilmakuvauksesta tuli tärkeä osa Veljekset Karhumäen (Niilo, Valto ja Uuno) liiketoimintaa vuonna 1934. Heidän 1930-luvun ilmavalokuvista tehtiin yli 2000 eri aiheista postikorttia. Muistajat –sivusto kertoo Hyvinkään ilmakuvia olevan 48 kpl.

Oheinen postikortti on Kuultokuvan no A 1603 ja siinä on Hyvinkään keskusaukio 1970 –luvulla. (Leima 25.10.77)

Kuva ennakoi tulevaa, sillä keskellä kuvan horisonttia pitäisi näkyä Sveitsin hyppyrimäki (räjäytettiin 9.11.2012). Tästä kuvasta se puuttuu. (Toisessa vastaavassa se kyllä on.)

Riihimäen ja Hyvinkään asema-rakennukset tehtiin samoilla piirustuksilla. Ne laati Carl Albert Edelfelt. Näistä Hyvinkää on vielä olemassa..

Edelfeltin tunnetuin työ oli asemarakennusten suunnitteleminen Suomen ensimmäiselle rautatieosuudelle, Helsinki–Hämeenlinna-rautatielle.

Riihimäen asema. Kortti kulkenut postivaunu n:o 3:n matkassa. Leimattu 9.5.1905.

Veromerkit

Veromerkit kuuluvat ns. fiskaalisen materiaalin luokkaan. Leimamerkkejä ja leimapapereita on kerätty vähintään yhtä kauan kuin postimerkkejä ja ehiöitä. leimamerkit ja -paperit palasivat osaksi filateliaa 1990-luvun vaihteessa. Finlandia-88 näyttelyssä oli ensimmäinen koeluokka. Nyt omana luokkanaan näyttelyissä jo 28 vuotta. Leimamerkkiluokan myötä syntyi jako POSTAALISEEN ja FISKAALISEEN filateliaan. (Jukka Mäkinen)

Veromerkit kuuluvat ns. fiskaalisen materiaalin luokkaan. Leimamerkkejä ja leimapapereita on kerätty vähintään yhtä kauan kuin postimerkkejä ja ehiöitä. leimamerkit ja -paperit palasivat osaksi filateliaa 1990-luvun vaihteessa. Finlandia-88 näyttelyssä oli ensimmäinen koeluokka. Nyt omana luokkanaan näyttelyissä jo 28 vuotta. Leimamerkkiluokan myötä syntyi jako POSTAALISEEN ja FISKAALISEEN filateliaan. (Jukka Mäkinen)

Veromerkkien käyttö ajokortissa vuonna 1968.

Suomen Rautatiepakettimerkit

Vuonna 1871 ryhdyttiin rautatiepakettien lähettämistä varten myymään yleisölle erityisiä rautatiemerkkejä – aiemmin maksut oli suoritettu käteisellä. Merkkejä ilmestyi kohtuullisen tiuhaan; vuoteen 1914 mennessä kaikkiaan 44 erilaista penni tai markka-arvoista merkkiä. Viimeiset Valtionrautateiden merkit ilmestyivät vuonna 1952, jolloin oli julkaistu kaikkiaan noin 100 eri päälajia. (NORMA-luettelo)

Sisäänpääsy näyttelyyn maksoi 13,70 kr.

Yksityisten yhtiöiden merkit

Yksityisten yhtiöiden merkit vaihtelevat ulkoasultaan suuresti. Merkkisarjat ovat toinen toistaan näyttävämpiä ja upeampia. Merkkejä ilmestyi vuosina 1871-1963 13 eri yhtiön toimesta. Monet näistä ovat hyvinkin harvinaisia.. (NORMA-luettelo)

Matkaliput

Matkalippujen keräily kertoo myös paljon ko. aikakaudesta. Siitä miten matkustustavat ja välineet ovat muuttuneet. Suorakaiteen muotoinen pahvilippu oli pitkään tukeva ja kätevä tosite matkasta. Sen saattoi sujauttaa taskuun ja poimia sen sieltä konduktöörille esitettäväksi. Nykyiset muoviläpyskät, mikrosiruineen eivät taida olla yhtä kiinnostavia kohteita? Colnect -keräilysivustolla on 51 309 kohdetta ja matkalippujen keräilijöitä 1 549 kpl.

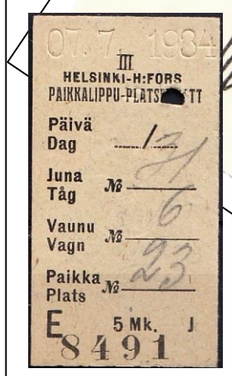

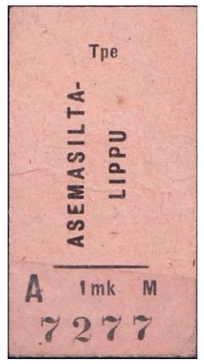

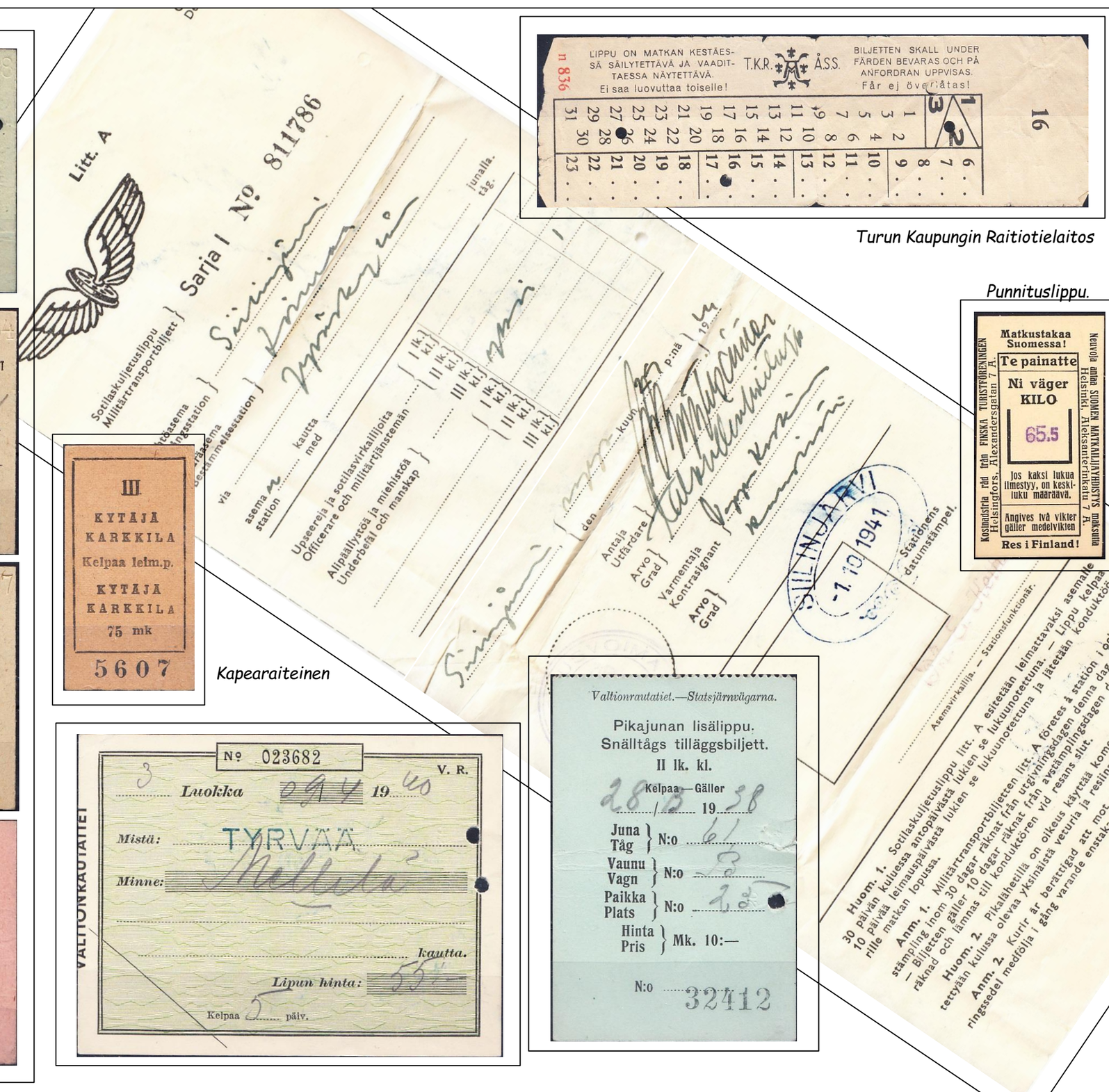

Kapearaiteinen

Turun Kaupungin Raitiotielaitos

Punnituslippu.

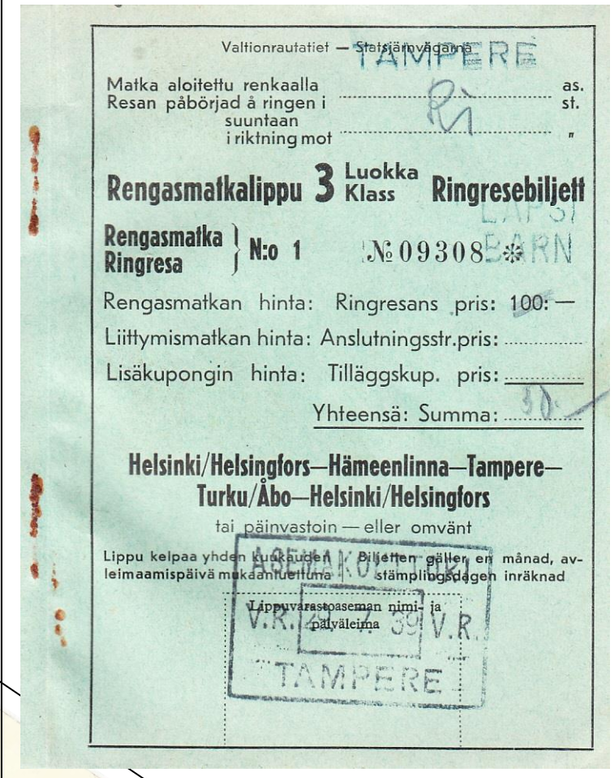

Taustalla mainos

Rahat ja rahakirjeet, sileitä seteleitä

Vanhojen rahojen keräily on myös mielenkiintoinen harrastus ja eräs todella hyvä puoli moniin muihin harrastuksiin verrattuna on se, että siinä ei välttämättä häviä mitään. Kunhan on tarkkana millä hinnalla hankintojaan tekee. Tästä syystä rahojen kuntoluokitukset kannattaa opetella ja huolehtia rahojen kunnollisesta säilytyksestä. Myös keräilyalue olisi syytä rajata jotenkin mielekkääksi.

Vuoden 1918 yhden markan seteli. Tuolloin Suomen Pankki oli vielä kiinni kultakannassa, eli rahalla oli tuolloin vielä arvoakin.
Tasavallan aikainen punaruskea seteli, joka laskettiin liikkeelle 6.12.1917.

Vuoden 1963 taidettiin olla siirtyneenä "viljakantaan" ainakin tuolloin julkaistun yhden markan setelin kuvituksen perusteella..

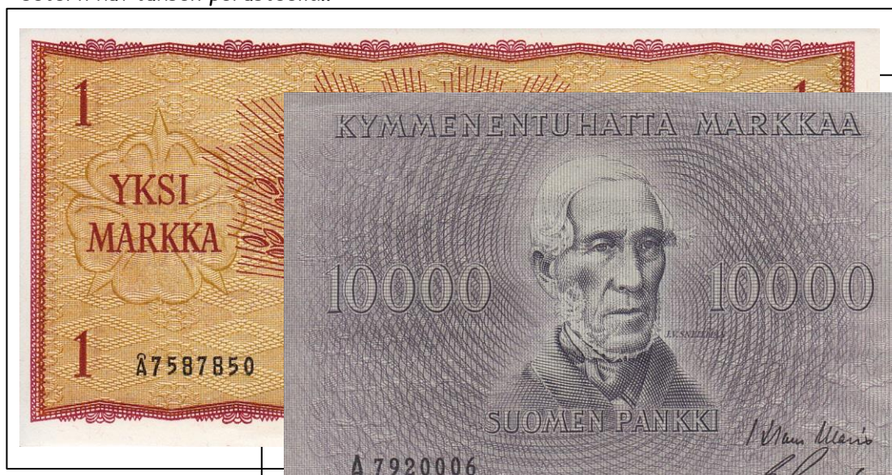

"Snelmanni" eli 10000 markan seteli vuodelta 1955 oli kovaa valuuttaa.

Joskus tuntuu siltä, että rahat eivät riitä mihinkään. Inflaatio on silloin tällöin kurittanut eri maiden valuuttoja. Tässä Zimbabwen seteli vuodelta 2008. Kuvernööri Gono lupaa maksaa ko. summan vaadittaessa!

Nimitys shekki on kirjoitettava shekkiin sillä kielellä, jolla shekki on laadittu. Asiakirjaa, josta tällainen merkintä puuttuu, ei pidetä shekkinä.
Sekin käyttö maksuvälineenä alkoi kasvaa 1920-luvulla.

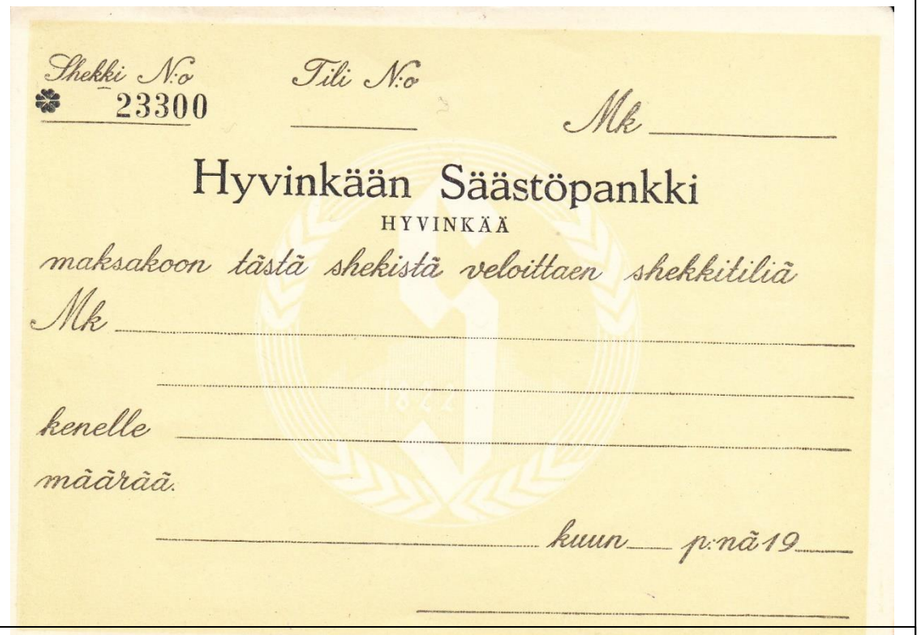

Ns. rahakirjeet yhdistävät postimerkit ja rahat, luoden niistä ~~yhden kokonaisuuden~~. Tässä v. 1999 julkaistu Berliinin ilmasillan 50 v. juhlakuori.

Tulitikkuetiketit

Tulitikkuaskien kannet toimivat mainosvälineinä. Eri alojen kauppiaat teettivät oman kauppansa tarpeeseen myytäväksi tarkoitettuja, tulitikkuja. Niiden päälle tuli pieni mainos. 1950 –luvulla näiden keräily oli varsin suosittua puuhaa. Niitä vaihdeltiin runsain mitoin, eikä niiden keräily ole vieläkään hiipunut.

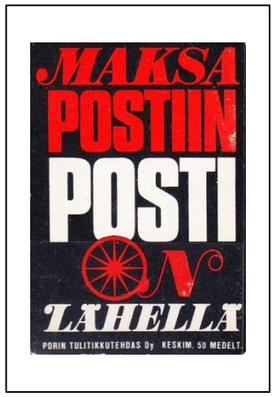

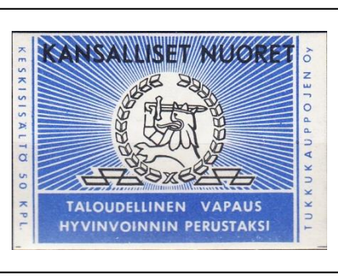

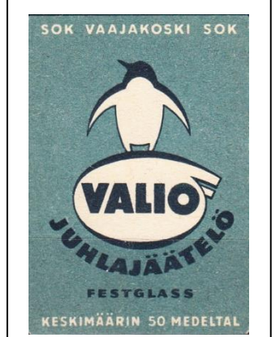

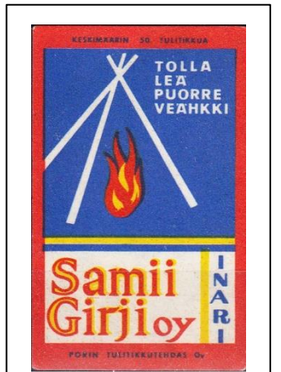

"Pikkuveli ja isoveli" Pienempi normaalista tulitikkurasiasta ja isompi tukkupakkauksen päältä.
Etikettejä löytyy joka lähtöön, itse tulitikkujen mainoksista, eri liiketoimintojen ja aatemaailmojen mainostamiseen.

Partakoneen terät

Höylätyyppisen parranajovälineen patentoi ensimmäisenä englantilainen keksijä William Henson vuonna 1847. Kyseinen patentti kuvailee kampamaisen suojuksen joka voidaan kiinnittää sekä partaveitseen että kuokkaa muistuttavaan pieneen välineeseen johon on kiinnitetty sopivassa leikkauskulmassa oleva terä. Vuonna 1876 yhdysvaltalaiset veljekset Frederick ja Otto Kampfe patentoivat Star-nimisen partahöylän, joka erosi sitä edeltäneistä höylistä lisäämällä terän lähelle syvennyksen johon saippua ja leikatut partakarvat kerääntyivät ajon aikana.

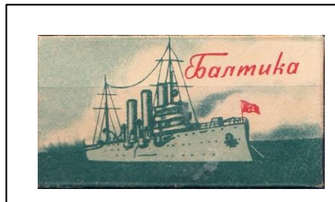

Yhdysvaltalainen kauppamatkustaja King Camp Gillette patentoi kaksipuolisia, kertakäyttöisiä teriä käyttävän partahöylän vuonna 1901. Keksintö menestyi varsin hyvin ja vuoteen 1906 mennessä Gilletten perustama yhtiö The Gillette Company myi partahöyliä 300 000 kappaletta vuodessa.

Yhdysvaltain markkinajohtajaksi Gillette päätyi kuitenkin vasta ensimmäisen maailmansodan aikana: vuonna 1918 Yhdysvaltain asevoimat päätti jakaa kaikille varusmiehille Gilletten valmistamat parranajovälineet. Sodan päätyttyä tämä loi suuren kysynnän partaterille Gilletten partahöylään tottuneiden sotilaiden kotouduttua.

Keräilykuvat

Fazer tuli markkinoille jo vuonna 1931 piparmintunmakuisella Jukka-purukumillaan. Jenkki-purukumin valmistus alkoi Suomessa vuonna 1951 (Hellas). Jenkkiä valmistettiin heti paloina, palloina ja levyinä. Levypurukumien mukana tuli erilaisia keräilykuvia, joita sitten yritettiin saada sarja täyteen. Usein samoja kuvia tuli tietysti useita kappaleita, mutta niitä vaihdettiin toisten kanssa erilaisilla harvinaisuuskertoimilla. Myös käytetyistä laskennonvihkoista tehtiin eräässä vaiheessa kansakoulussa 'paperipajatsoja' taittamalla jokainen sivu pystysuuntaan kahtia. Osa näin syntyneistä lokeroista ladattiin vaihdettavalla keräilykuvalla ja osa jätettiin tyhjäksi. Uskalias pelaaja laittoi oman panoksensa saadakseen avata vihkon umpimähkään jonkin sivun kohdalta. Jos osui tyhjään, harmi oli suuri, mutta kyllä niitä osumiakin tuli.

N:o 68 Hellas Jenkki"Autot" v. 1965.
120:n kuvaa, Anglia Special. Sarjassa oli kuvia niin tavallisista- kuin loistoautoistakin

Jos keräsi koko sarjan ja lähetti sen tehtaalle, sai paluupostissa jonkin lahjan (ja omat kuvansa reijitettynä). Kuuluisin palkinnoista oli kenties Jenkki-kassi?

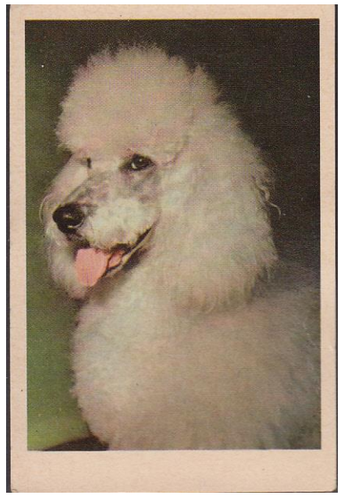

N:o 58 IPNOS Rotukoirasarja
80 kuvaa, Villakoira

N:o 18; Hellas Jenkki "Beatles" v. 1964. 60 kuvaa nimmmareiden kera. Rei'jitetty kuva..

N:o 29; FAZER "FBI" v. 1962 100 kuvaa, ampumaharjoitus. Jännittäviä välähdyksiä vakoilun maailmasta.

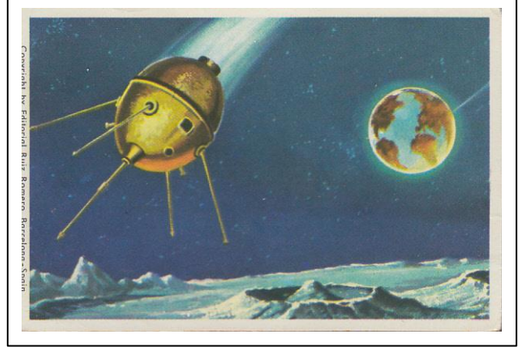

N:o 24 Hellas Jenkki "Satelliitti" v. 1964
120 kuvaa, Neuvostoliiton Lunik II satelliitti laskeutumassa kuuhun.

Valokuvat

Vanhoja valokuvia kerätään myös. Vanhat valokuvat kertovat menneistä ajoista, miljöistä, rakennuksista, entisajan elämästä ja ihmisistä. Signeeratut "julkkiskuvat" ovat suosittu kohde. Samoin vanhat pahvikuvat, joita kerätään aiheen tai taustan perusteella.

Oikealla filmitähti poseeraa. Pikkukuvat ovat pahvikuvia ja niiden tausta..

Arvat

Arpa on satunnaisen tuloksen aikaansaamiseen eli arvontaan käytetty väline. Arvat joko jaetaan satunnaisesti osanottajien kesken, tai sitten arpa itse antaa satunnaistuloksen. Raaputusarvoissa satunnainen arvan voitto paljastuu raaputtamalla kuvioita tai lukuja esiin. Suomessa arvat ovat pääosin yleishyödyllisten yhdistysten varainhankintatapa. Suurin toimijoista on Oy veikkaus Ab. Colnect –keräilysivustolla on 21 656 kohdetta ja keräilijöitä 513 kpl.

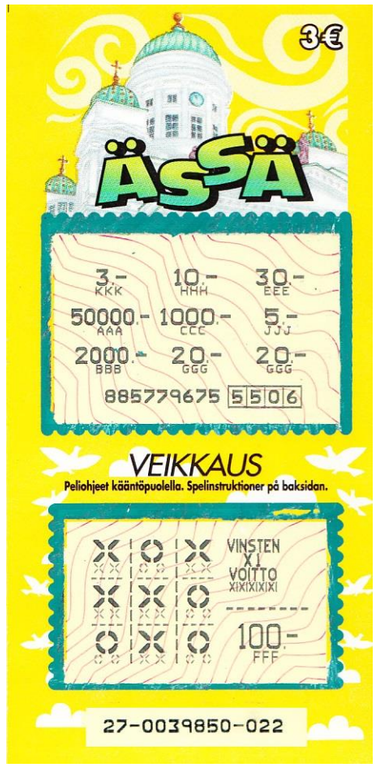

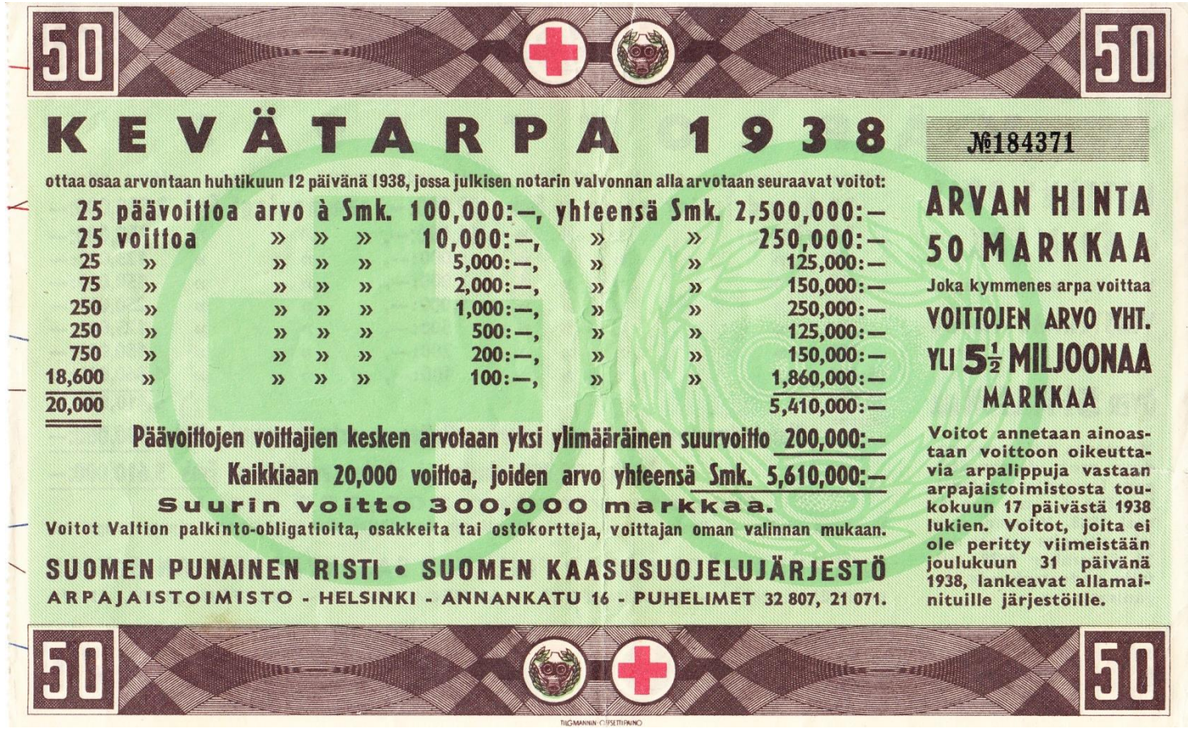

Erilaiset eläin-, ja luontoaiheiset arvat ovat myös suosittuja.

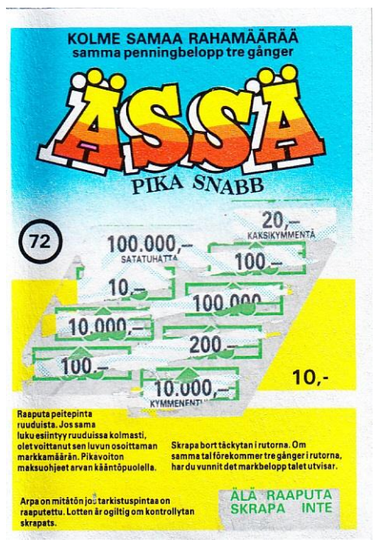

Åssä-arpa on tammikuussa 1981 myyntiin tullut Veikkauksen pitkäikäisin raaputusarpa.

Arpaa on tuotettu alusta alkaen ulkomailla, aluksi painoteknisistä ongelmista johtuen. Painatuspaikat sijaitsevat Englannissa ja Kanadassa.

Vuonna 1981 Ässä-arvan päävoittona oli 666 666 markkaa ja se maksoi 10 markkaa. Jo julkaisua seuraavana vuonna arpa tuotti 9,5 prosenttia Veikkauksen kokonaismyynnistä. Vuonna 2016 päävoitto oli 100 000 euroa ja hinta 4 euroa.

Ässä vuodelta 1984..

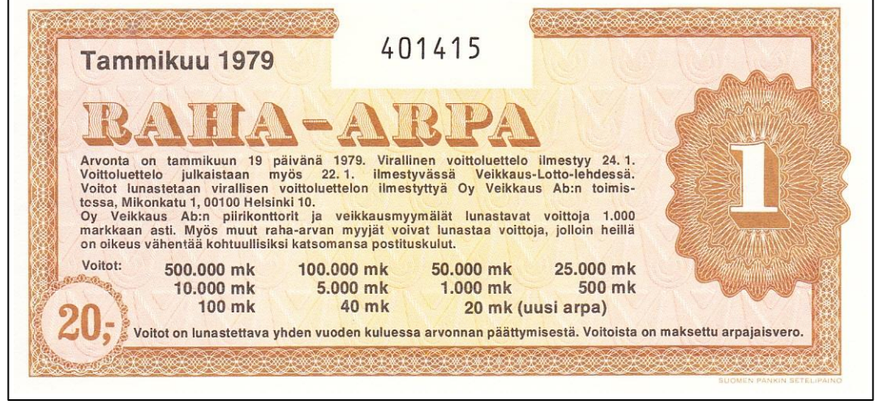

Raha-arpa vuodelta 1979..

Asiakas yms. kortit

Ensimmäiset luottokorteiksi luettavat maksuvälineet laskettiin liikkeelle Yhdysvalloissa 1800-luvun lopussa. Liikkeellelaskijana oli Hotel Credit Letter Company - hotelliketju tarkoituksena tarjota hotellipalveluita vakituisille asiakkailleen. Yhdysvalloissa otettiin 1920-luvulla käyttöön eri kortteja varsinkin polttoaineen myyntiin. Nykymallinen maksukortti syntyi Yhdysvalloissa 1950-luvun alussa, kun Diners Club -kortti tuli markkinoille. 1958 lanseerattiin American Express ja Carte Blanche. Näihin kortteihin ei vielä liittynyt luotto-ominaisuutta. Luotto-ominaisuuden sisältävät varsinaiset yleisluottokortit tulivat markkinoille hiukan myöhemmin.

Suomen ensimmäiset maksukortit olivat kansainvälisten öljy-yhtiöiden niin sanottuja bensakortteja, jotka tulivat markkinoille 1950-luvulla. 1960-luvulla saapuivat ensimmäiset luottokortit.

Oy Alko Ab Lahjakortti

Hyvinkää / Uimalan asiakaskortti

AVANT Rahakortti

Hartwall Areenan Rahakortti.

← *KOKOELMAN UNOHTUMATON HELMI!*

3.5.1997 oli eka kertani Areenalla ja siellä tämä kortti tuli käytettyä. Olin kutsuvieraana Hewlett & Packard Oy:n aitiossa huutamassa kurkku suorana historiallisessa ottelussa. Olihan siellä katsomossa 13 290 muutakin kannustajaa.
Toisen erän lopussa Venäjä johti numeroin 4 – 3. Kolmannessa erässä Suomi teki neljä (4) maalia ja itänaapurimme, ei yhtään. Eli ottelun lopputulokseksi tuli Suomen hyväksi 7 – 4.
Kyseessä oli Suomen historian ensimmäinen voitto Venäjästä (Neuvostoliitto mukaan lukien) MM-tasolla. Kentällä loistivat mm. Jutila, Jokinen Koivu ja maalissa ylitsepääsemätön Kiprusoff.

KÄYTTÖLUOTTO / Sound-Corner

Yhdyspankki Käteiskortti

Puhelukortti Elisa

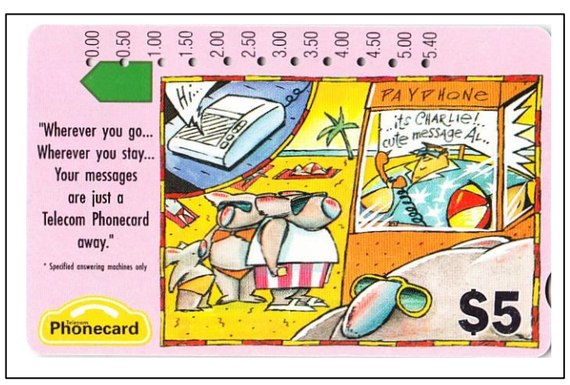

Puhelukortti Australia

Puhelukortti Ranska

Kartat

Kartta on mittakaavan mukaisesti pienennetty ja merkeiltään selitetty piirroskuva tietystä alueesta. Eri aikakausien kartat ovat tietyn keräilijäkunnan kiinnostuksen kohteina. Kertovathan ne paljon historiasta, asutuksesta, kulkureittien rakentamisista jne.

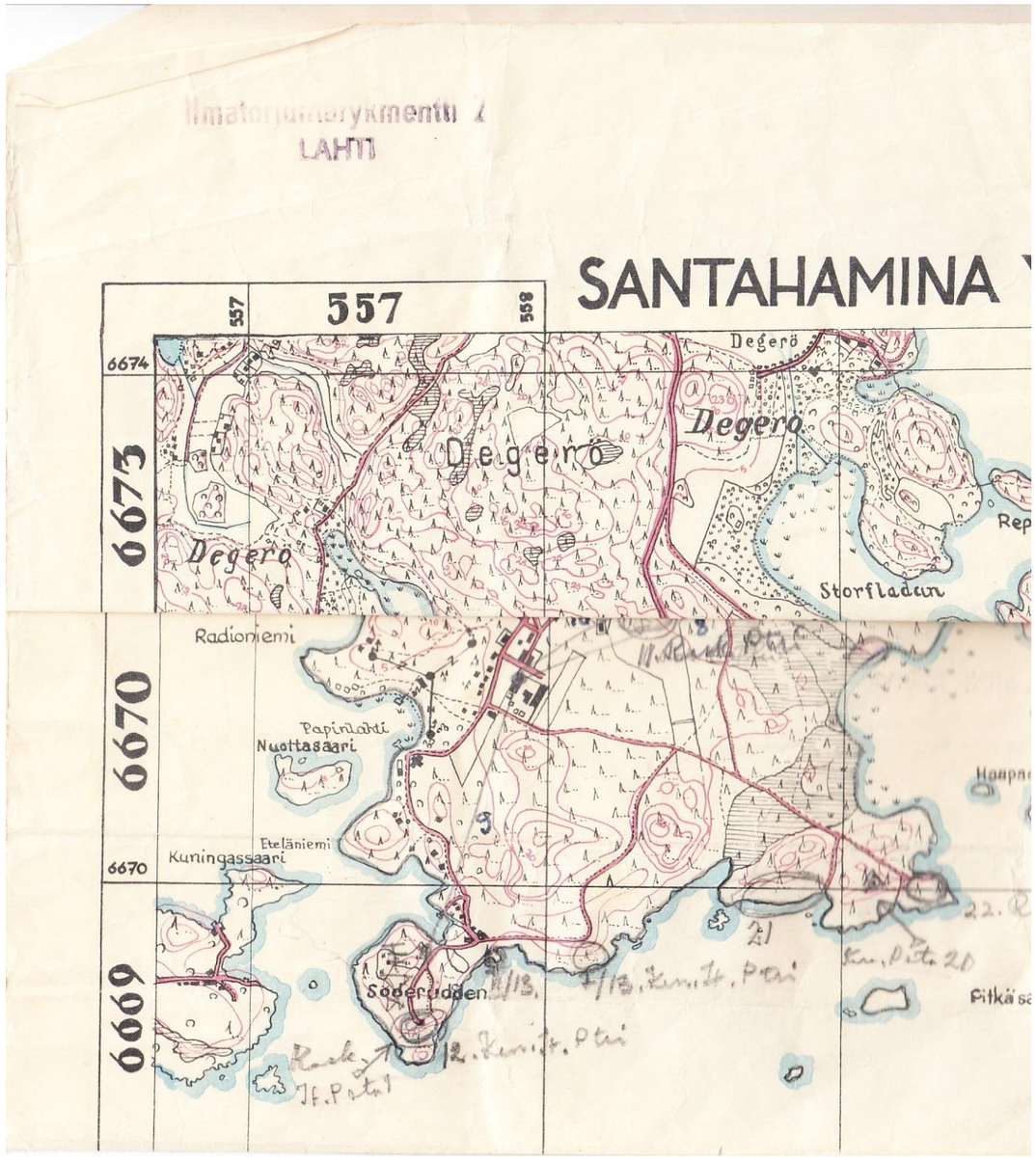

Santahamina ympäristöineen kartta sisältää käsin merkittyjä ilmatorjuntapattereiden paikkoja. Käyttöajankohdasta ei ole tietoa, mutta kartta tullut minulle muiden tässä esitettyjen karttojen mukana.

Rajan taakse jääneiden alueiden kartat ovat haluttuja keräilykohteita.

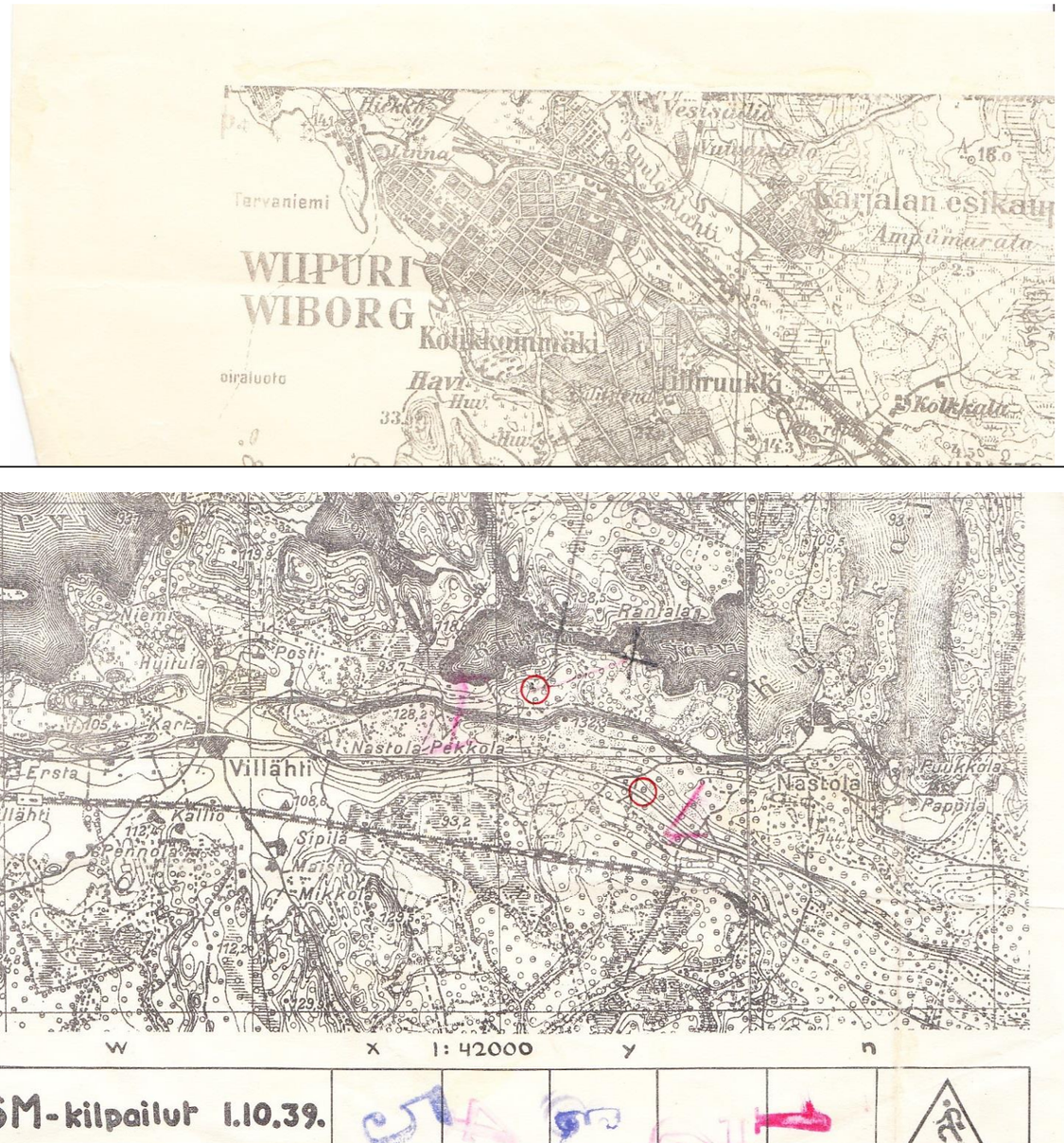

Suunnistuksen SM-kilpailut 1.10.1939. Huomioitavaa on, että Talvisota alkoi 30.11.1939! Olisikohan joku porukka eksynyt Nastolasta Mainilaan saakka?

Asiakirjat ym.

Vanhojen rahojen keräily on myös mielenkiintoinen harrastus ja eräs todella hyvä puoli moniin muihin harrastuksiin verrattuna on se, että siinä ei välttämättä häviä mitään. Kunhan on tarkkana millä hinnalla hankintojaan tekee. Tästä syystä rahojen kuntoluokitukset kannattaa opetella ja huolehtia rahojen kunnollisesta säilytyksestä. Myös keräilyalue olisi syytä rajata jotenkin mielekkääksi.

Allmän kungörelse.

Den 19 innewarande Juni på morgonsidan af natten bortstals från Handlanden Konstantin Petrells låsta lider i Hausjärwi sockens kyrkoby följande egendom: en säck kaffe, sju stycken filthattar af firman Wecksells tillwerkning, fyra dussin större och mindre slang-pipor, åtta meter schewiot tyg, tre stycken fruntimmers hufwuddukar, ett stycke merinotyg, tre stycken af brunt läder förfärdigade knifslidor, twenne af fårskin gjorda tobakspungar samt kontanta penningar till ett belopp af trettio mark, hwaraf tjugu mark i silfwer och resten i koppar; och då någon kunskap om tjufwen eller den stulna egendomen ej kunnat erhållas, kungöres härom allmänneligen med uppmaning till wederbörande kronooch stadsbetjente att tjufwen eller tjufwarne noga efterspana, wid anträffandet gripa samt till härwarande länsfängelse införpassa, hwarjemte enhwar, som om den stulna egendomen kan lämna någon upplysning, anmodas att derom hos närmaste kronobetjent anmäla.

Tawastehus, å Landskansliet den 28 Juni 1897.

På Guwernörsembetetswägnar:

Knut Anthoni.

Yleinen kuulutus.

Kulumassa olewan Kesäkuun 19 päiwänä aamuyöstä warastettiin Kauppias Konstantin Petrellin lukitusta liiteristä Hausjärwen pitäjän kirkonkylässä yksi säkki kahwia, seitsemän kappaletta Weckselin tehtaassa walmistettua huopahattua, neljä tusinaa isompia ja pienempiä letkuwarsipiippuja, kahdeksan metriä schewiotkangasta, kolme naisten päälliinaa, kappale merinokangasta, kolme ruskeasta nahasta walmistettua tuppea, kaksi lampaannahkaista tupakkikukkaroa sekä selwää rahaa kolmekymmentä markkaa, joista kaksikymmentä hopeata ja loput kuparia; ja koskei warkaasta eikä warastetusta tawarasta ole woitu saada mitään tietoa, kuulutetaan tästä julkisesti kehoittamalla asianomaisia kruunun- ja kaupunginpalwelioita warasta tahi warkaita tiedustelemaan, tawattaessa wangitsemaan ja täkäläiseen lääninwankilaan passittamaan, samoin kuin myös jokaista, joka saattaa antaa warastetusta omaisuudesta tietoa, pyydetään ilmoittamaan siitä lähimmälle kruunupalwelialle.

Hämeenlinnassa, Lääninkansliassa, 28 p:wä Kesäk. 1897.

Kuwernöörinwiraston puolesta:

Ilmari Blomstedt.
m:tty.

N:o 5,396.

H:linnassa, Osake-yhtiön Hämäläisen kirjapainossa, 1897.

Lähettäjän kp.osoite: 3789 - 10 Kok.

07 11 194 4

POISTAMISILMOITUS

potilaasta, joka on **poistettu** Joensuu II/47 sota sairaalasta. S-kert. n:o 2150/II-4

Sukunimi: Etunimet:

Sot.arvo: Alik. Tuntolevyn n:o 171419 Perusyksikön kp.os. Kpk. 1

Synt.aika 18 09 16 Siviiliammatti: Puijasentaja Kirkonkirj.: Turu sa
Siviilirek.:

Kotikunta: Turku, Tur. sk. piiri. Kotiosoite:

Lähin omainen (sukulaisuussuhde, nimi, ammatti, osoite): vmo:

Saapui sairaalaan 17 10 194 4, mistä hoitopaikasta: yksikästä 3231 - 1

Haav., saanut ks. myrkyt., sairastunut, paleltunut, loukkaantunut pitk. 194, missä: paly 3231:ssä

Poistettu sairaalasta 08 11 194 4, siirtyy Turunmaan ak- piiri kirjoihin.

Saanut päivärahaa 194 saakka, mainittu päivä mukaanluettuna (mk).

Saanut muonarahaa ajalta — 194 mk

Saanut majoitusrahaa ajalta — 194 mk

Saanut kyytirahaa matkaa varten ja takaisin mk

Saanut Litt. n:ot rautatiematkaa varten

Varkauden asemalta Turun asemalle ja takaisin.

Diagnoosi: Tonsillitis chr.

Hoito: Tonsillectomia l.a.

Määrätty toipumislomalle ajaksi — 194 — 194.

Lomapaikkakunta: i toip.loma

Ilmoittauduttava ennen klo 10, 09 11 194 4 Turunmaan ak- piiriin

esikunnassa, järjestelykeskuksessa, osoite: Turku, jonka kirjoihin siirretty.

Potilaan henkilötäydennyskeskus: —

Palvelukelpoisuusluokka lähtiessä AI; palvelukelpoisuusluokka ennen osoite haavoittumista sairastumista AI

Tapaturma / Sairaus on / ei ole sotapalvelun aiheuttama. Tapaturmakorvausasia pannaan / ei panna pahentama; vireille.

Sairaalan sairaantarkastustoimikunta ehdottaa potilaan siirtämistä luokkaan — L.T.O:n taul:n kohdan — perusteella.

Lopullinen lääkärinlausunto lähetetty — skp. E:lle 194.

Sotainvalidikortti lähetetty — sotainvalidikeskukselle 194.

Saanut elintarvikekortteja kpl 194 saakka ja kenttäpostilipukkeita kpl 194 saakka.

Sairaalan leima

Käskystä:
Joostonlääkäri
Lääk.majuri

Sairaalan puolesta:

K. Hirsonon

SotaS:n ja KS:n jakelu:

Potilaan perusyksikön peiteluku, lähetetään ainoastaan silloin, kun potilas evakuoidaan KS:sta edelleen.
Paikka, jonne potilas lähetetään: järjestelykeskus, henkilötäydennyskeskus, sairaala, sk.piirin esikunta jne., jossa potilaan on ilmoittauduttava toipumisloman päättyessä.
Lääkintäkeskusarkisto.
Kotij. E:n rovastintoimisto.
Sairaalan arkisto ainoastaan sotasairaaloissa.
Potilas. Liitteenä ote ran. päiväkirjasta.

Tarpeeton pyyhitään.

Pl.M:n kaava Lääk. 1077 a. P. 10. 43. 10.0000×100. S.

Asiakirjat ym.

Vanhojen rahojen keräily on myös mielenkiintoinen harrastus ja eräs todella hyvä puoli moniin muihin harrastuksiin verrattuna on se, että siinä ei välttämättä häviä mitään. Kunhan on tarkkana millä hinnalla hankintojaan tekee. Tästä syystä rahojen kuntoluokitukset kannattaa opetella ja huolehtia rahojen kunnollisesta säilytyksestä. Myös keräilyalue olisi syytä rajata jotenkin mielekkääksi.

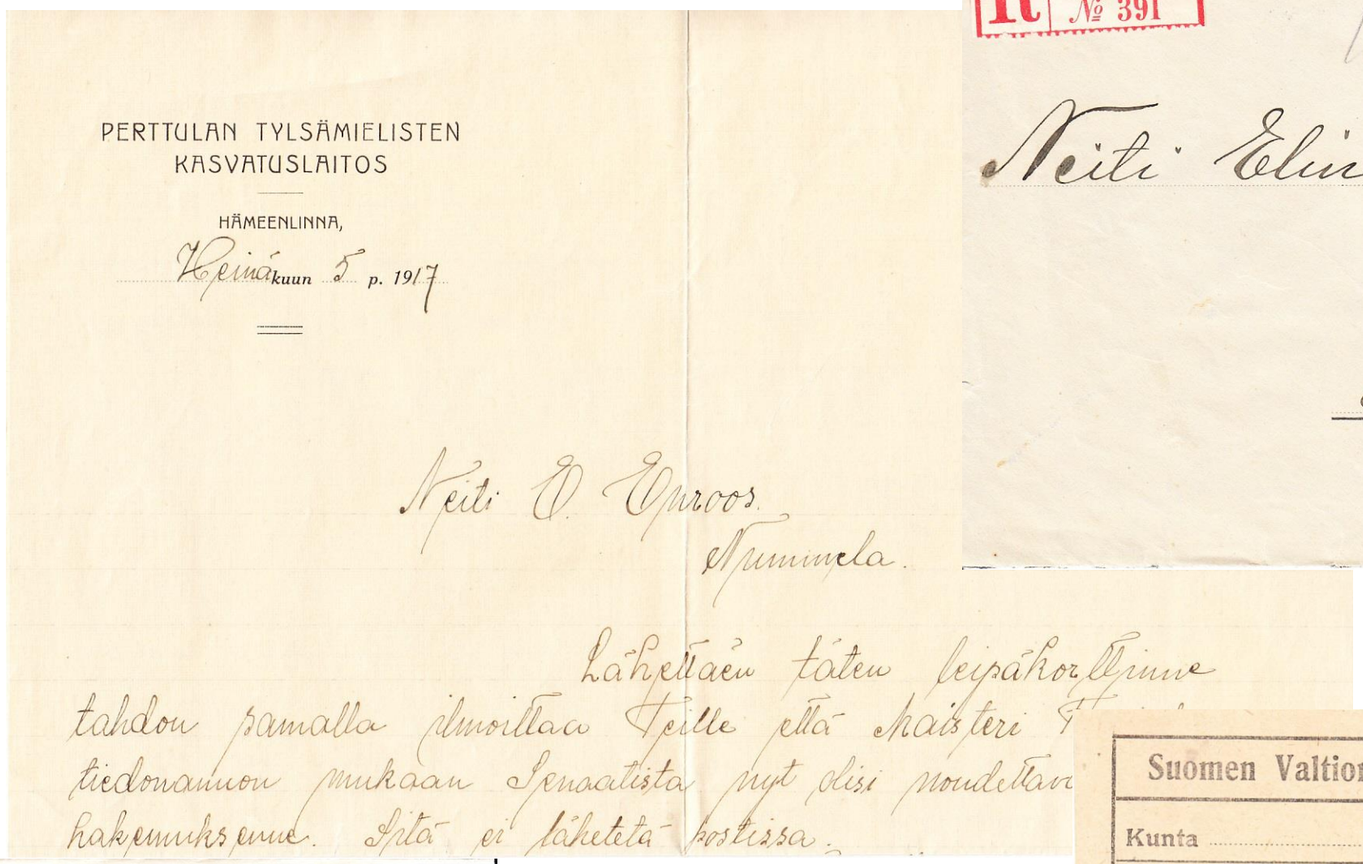

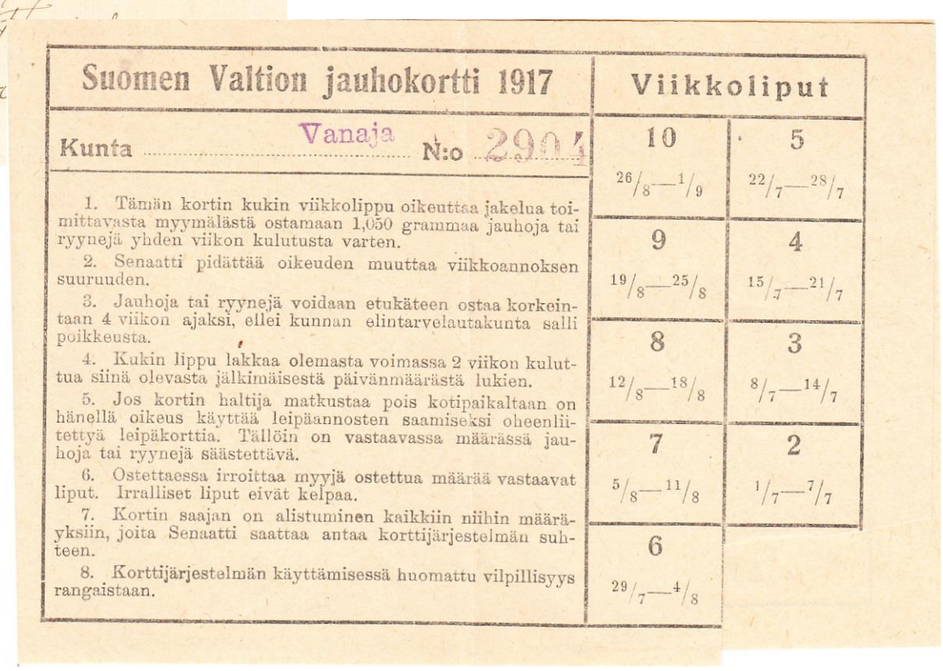

Suomen Valtion jauhokortti 1917	Viikkoliput	
Kunta Vanaja N:o 2904	10 $^{26}/_{8}$—$^{1}/_{9}$	5 $^{22}/_{7}$—$^{28}/_{7}$
1. Tämän kortin kukin viikkolippu oikeuttaa jakelua toimittavasta myymälästä ostamaan 1,050 grammaa jauhoja tai ryynejä yhden viikon kulutusta varten.	9 $^{19}/_{8}$—$^{25}/_{8}$	4 $^{15}/_{7}$—$^{21}/_{7}$
2. Senaatti pidättää oikeuden muuttaa viikkoannoksen suuruuden.	8 $^{12}/_{8}$—$^{18}/_{8}$	3 $^{8}/_{7}$—$^{14}/_{7}$
3. Jauhoja tai ryynejä voidaan etukäteen ostaa korkeintaan 4 viikon ajaksi, ellei kunnan elintarvelautakunta salli poikkeusta.	7 $^{5}/_{8}$—$^{11}/_{8}$	2 $^{1}/_{7}$—$^{7}/_{7}$
4. Kukin lippu lakkaa olemasta voimassa 2 viikon kuluttua siinä olevasta jälkimäisestä päivänmäärästä lukien.	6 $^{29}/_{7}$—$^{4}/_{8}$	
5. Jos kortin haltija matkustaa pois kotipaikaltaan on hänellä oikeus käyttää leipäannosten saamiseksi oheenliitettyä leipäkorttia. Tällöin on vastaavassa määrässä jauhoja tai ryynejä säästettävä.		
6. Ostettaessa irroittaa myyjä ostettua määrää vastaavat liput. Irralliset liput eivät kelpaa.		
7. Kortin saajan on alistuminen kaikkiin niihin määräyksiin, joita Senaatti saattaa antaa korttijärjestelmän suhteen.		
8. Korttijärjestelmän käyttämisessä huomattu vilpillisyys rangaistaan.		